

ταχύτητος μεθ' ἧς τὸ φῶς διατρέχει τὸ διάστημα παρὰ τὸν ἥχον. Καὶ τὸ μὲν φῶς διατρέχει 308 ἑκατομμύρια μέτρων, ὁ δὲ ἥχος 330 μόνον μέτρα κατὰ δευτερόλεπτον. Ἐάν λοιπὸν ἥχος παραγόμενος εἰς τὸν ἕνα πόλον ἠκούετο εἰς τὸν ἕτερον καὶ εἶτα ἐπανέκαμπτεν εἰς τὸν πρῶτον, θὰ ἐχρειάζετο μίαν μόνην ἡμέραν δι' ὅλον αὐτὸν τὸν δρόμον τῆς μεταβάσεως καὶ ἐπανόδου· τὸ φῶς ὁμως δύναται νὰ περιέλθῃ εἰς ἕν καὶ μόνον δευτερόλεπτον ἑπτὰ φορές καὶ ἡμίσειαν τὴν περιφέρειαν τῆς γῆς.

Ἀνακεφαλαιοῦντες τὰ λεχθέντα, ἐξάγομεν ὅτι ἡ γῆ εἶναι σφαῖρα ἔχουσα περιφέρειαν 40,000 σταδίων ἢ χιλίων μέτρων ἕκαστον. Ὅπως περιέλθωσι δὲ ταύτην, ἢ καθὼς συνήθως λέγομεν, ὅπως κάμωσι τὸν γύρον τοῦ κόσμου, χρειάζονται:

Ἀνθρωπος μὲ συνήθεις βῆμα πο-
ρευόμενος 4 ὥρας καθημέραν 1734 ἡμέρ.

Ἀνθρωπος μὲ ταχύτητα πεζο-
δρομίας (8 μ. κατὰ δευτ.) 58 »

Ἀνθρωπος μὲ συνήθεις βῆμα ἄνευ
ἀναπαύλας 289 »

Ἴππος μὲ μέγα βῆμα (2 μ. κατὰ
δευτ.) 220 »

Ἴππος μὲ ταχύτητα ἵπποδρομίου
(14 μ. κατὰ δευτ.) 33 »

Ἀμαξοστοιχία Περαιῶς (10 μ.
κατὰ δευτ.) 47 »

Ἀτμομηχανὴ μὲ ταχύτητα 100
χιλιομέτρων καθ' ὥραν 47 »

Ὁ ἥχος 24 ὥρ.

Σφαῖρα πυροβόλου (500 μ. κατὰ
δευτ.) 21 »

Ἡλεκτρισμὸς $\frac{1}{4}$ δευτ.

Φῶς τὸ αὐτό.

Ἐντὶ τοῦ ἰσημερινοῦ, ἃς ἴδωμεν τὸν χρόνον τὸν ἀπαιτούμενον, ὅπως τὰ αὐτὰ ὄντα ἢ αἱ αὐτὰ μηχαναὶ περιέλθωσι τὸν παράλληλον τῶν Ἀθηνῶν ἀναχωροῦντα δηλαδὴ ἀπ' Ἀθηνῶν καὶ κατευθυνόμενα πάντοτε ἢ πρὸς ἀνατολὰς ἢ πρὸς δυσμὰς, μετὰ πόσον χρόνον θὰ ἐπανέλθωσι καὶ πάλιν εἰς τὰς Ἀθήνας. Εὐρίσκομεν λοιπὸν, ὅτι χρειάζεται:

Ἀνθρωπος μὲ συνήθεις βῆμα πο-
ρευόμενος 4 ὥρας καθημέραν 1378 ἡμέρ.

Ἀνθρωπος μὲ συνήθεις βῆμα
ἄνευ ἀναπαύλας 228 »

Ἴππος μὲ μέγα βῆμα ἄνευ ἀνα-
παύλας 473 »

Ἴππος μὲ ταχύτητα ἵπποδρομίου
ἄνευ ἀναπαύλας 26 »

Ἀμαξοστοιχία Πειραιῶς 37 »

Ἀτμομηχανὴ μὲ ταχύτητα 100
χιλιομέτρων καθ' ὥραν 14 »

πος ἐκτελεῖ πλέον τῶν 500 ἑκατομμυρίων ἀναπνοῶν ἀναπνεύσας βάρος 170 τόνων ἀέρος καὶ ἐκπνεύσας σχεδὸν 20 τόνους τοῦ δηλητηριώδους ἀνθρακικοῦ ὀξέος. Ποσότης δὲ δέκα κυβικῶν ποδῶν ἀέρος κατὰ πᾶν λεπτὸν ἀπαιτεῖται ἵνα χορηγήσῃ τὸ χρήσιμον εἰς τὴν ἐνέργειαν τῆς ἀναπνοῆς ὀξυγόνον.¹

Ο ΟΙΚΟΣ

Μετάφρασις Σ. Κ. Σ.

Συνέχισι καὶ τέλος· ἐξέ σελ. 200.

Ῥωμαλεώτεραι καὶ εὐτυχεστέραι εἶνε αἱ νομαδικαὶ φυλαὶ τῶν ἀνατολικῶν χωρῶν. Καὶ εὐκράστερον εἶνε τὸ κλίμα τῶν, καὶ ὑπὸ μᾶλλον εὐνοϊκᾶς περιστάσεις διάγουσι τὸν βίον.

Μεταξὺ τοῦ Ταναΐδους, τοῦ Βόλγα, τῆς Κασπίας θαλάσσης καὶ τῆς σιρκίης λίμνης Ἰζαϊσάγης ἐκτείνονται πεδιάδες ἀπέραντοι, καλούμεναι στέππαι. Ἡ θεὰ αὐτῶν διεγείρει εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ὀδοιπόρου τὸ συναίσθημα τοῦ ἀπείρου, ὅπως ἢ τοῦ Ὀκεανοῦ. Εἰς τὰς στέππας ἢ βλάστησις εἶνε ποικιλωτέρα ἢ εἰς τὰ πεδία τοῦ Καρακά καὶ τὰς πάμπας τοῦ Βουένος Ἀύρες. Τινὲς ἐξ αὐτῶν ποικίλλονται δι' εὐδῶν δενδρυλλίων, ἄλλας πρασιρίζει ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον ἢ ἄγρωσις καὶ ἄλλας κατακαλύπτουσι ἀρθρωτὰ σαρκώδη φυτὰ ζεὶ θάλλοντα. Συχνὰ ἐπίσης βλέπει εἰς τὰς στέππας νὰ λάμπωσι μακρὰν ἀλατόδεις ἀνθήσεις, παρεμφερεῖς πρὸς τοὺς λειχίνας καὶ ἀνίσως διεσπαρμένοι ἐπὶ τοῦ ἀργιλώδους ἐδάφους ὡς χιῶν νεωστὶ καταπεσοῦσα.

Ἐκεῖ ζῶσι διάφορα φύλα ἀπ' αἰῶνων διατηρήσαντα, κατὰ μέγα μέρος τοῦλάχιστον, τὰ ἀρχαϊκάτων, τὰ πάτρια ἦθη. Ἐκεῖ ζῶσιν οἱ Κιργίζοι, οἱ Κοζάκοι, οἱ Καλμοῦκοι.

Ἡ κιβίκη, ἢ σκηνὴ τῶν Καλμοῦκων, εἶνε ἀρχαϊότροπος· ἀπλοῦν ξύλινον καγκέλωμα, ἐστρογγυλωμένον κατὰ τὴν βάσιν, ἐστενωμένον πρὸς τὴν κορυφήν. Καὶ κατὰ μὲν τὸ θέρος εἶνε καὶ οὕτως ἱκανὸν ἵνα τοὺς προφυλάττῃ ἀπὸ τῶν καυμάτων, κατὰ δὲ τὸν χειμῶνα περιβάλλουσι αὐτὸ διὰ παχέος μαλλίνου ὑφάσματος. Τὸ οἶκημα δὲ τοῦτο δὲν εἶνε εἰς τὰ ἔνδον πάντῃ γυμνόν, ὅπως τὸ τῶν Λαπῶνων. Ἐχουσιν ἐκεῖ οἱ Καλμοῦκοι καὶ κιβώτια καὶ μικρὰς κλίνας καὶ δερμάτινα ἀγγεῖα, τὰ ὅποια τόσον ἐντέχνως κατασκευάζουσι, ὥστε ἔχουσι ταῦτα τὴν ελαφρότητα καὶ τὴν διαφάνειαν τῶν ὑαλίνων, χωρὶς νὰ θραύωνται ὡς ἐκεῖνα.

Ὀλόκληρος ὁμως ἡ ἀποσκευὴ αὕτη πρέπει νὰ μὴ ἦνε οὔτε βαρεῖα οὔτε δύσκολος εἰς μεταφορὰν, διότι τὸ θέρος ὁ Καλμοῦκος εἶνε ἀεικίνητος, περιάγων τὰ κτήνη του ἀπὸ βοσκῆς εἰς βοσκὴν.

Γίνονται δὲ αἱ μετοικήσεις αὗται μετὰ πολλῆς εὐθυμίας. Ἀπέρχονται τὸ πρῶτ' ἀποχαι-

1. Φύσις.

ρετίζοντες ὄχι μετὰ πολλῆς λύπης τὸν τόπον, ὃν καταλείπουνσι, διότι ἤξεύρουσιν ὅτι προσεχώσθαι τὸν ἐπανίδωσι. Ἡ γυνὴ καὶ τὰ παῖδιά ἔαδίζουσιν ἐλαφρῶ τῷ ποδί, ἄδουσι δὲ καθ' ὄλον τὸ διάστημα τῆς ὁδοπορίας. Εἰς τὴν θέσιν, ἣν ἐκ τοῦ προτέρου ἔδειξεν ὁ ὀδηγός, σταματᾷ ἡ συνοδία καὶ ἀμέσως πᾶσαι αἱ σκηναὶ τοποθετοῦνται κατὰ σειράν. Ἐν τῷ μέσῳ διακρίνεται ἡ σκηνὴ τοῦ ἀρχηγοῦ ὑψηλοτέρα οὔσα καὶ εὐρυτέρα, τὸν χειμῶνα δὲ διακρίνεται καὶ ἐκ τοῦ χρώματος, διότι μόνον ὁ ἀρχηγός ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ σκεπάσῃ τὴν σκηνὴν του διὰ λευκοῦ σκεπάσματος. Περὶ τὰ οἰκήματα βόσκουσι τὰ ποίμνια, πολλὰ ποίμνια· διότι εἶνε Καλμοῦκοι ἔχοντες ὄχι ὀλιγώτερον τῶν τεσσάρων χιλιάδων ἵππων, καὶ πρὸς τούτοις ἀπειράριθμα πρόβατα. Τὸ πρόβατον παρ' αὐτοῖς εἶνε ἡ νομισματικὴ μονάς· λογαριάζουσι δὴλα δὴ οἱ Καλμοῦκοι εἰς πρόβατα, ὅπως ἡμεῖς εἰς φράγκα.

Ἄρα τελειώσῃ ἡ σκηνώσις, ὁ Καλμοῦκος καθήμενος ἤσυχος ὑπὸ τὴν σκηνὴν του γεύεται τὸ ἀγροτικὸν δεῖπνον, τὸ ὁποῖον τῷ παρεσκευάσεν ἡ σύζυγός του καὶ εὐχαρίστως πίνει κυαθίσκον κορυβίου. Κούμυ δὲ εἶνε τὸ παχὺ γάλα τῆς φορμάδος, μεταβεβλημένον διὰ τῆς ζυμώσεως εἰς μεθυστικὸν ποτόν. Σπανίως ὅμως κάμνει κατὰ χρῆσιν τοῦ ποτοῦ τούτου. Τοῦ Καλμοῦκου τὸ ὄνομα κατήντησε νὰ ἔχη παρ' ἡμῶν ὄχι καλὴν σημασίαν, ἀλλ' οἱ ἰδόντες ἐν τῇ χώρᾳ του, ἐν τῷ ἀληθινῷ αὐτοῦ ποιμενικῷ βίῳ, τὸν εἰρηνικὸν τοῦτον ἀπόγονον τῶν μογγολικῶν ὀρδῶν, ἐκ συμφώνου διακηρύττουσι τὰς ἀρετάς του. Εἶνε τίμιος καὶ φιλόπρονος, πιστὸς εἰς τὸν ἡγεμόνα του καὶ εὐσεβής. Ἐχει πάντοτε παρὰ τὴν κλίνην ἐντὸς κιβωτίου κεκλεισμένας τὰς ἁγίας εἰκόνας του, καθ' ὄρισμένας δὲ ἑορτὰς τὰς ἐξάγει καὶ τὰς θέτει ἐπὶ τραπέζης εἰς τὴν σκηνὴν του, ἀνάπτει δὲ πρὸ αὐτῶν λαμπάδας καὶ εὐώδη κηρία. Εἶνε θερμὸς ὀπαδὸς τοῦ λαμισμού, πραεὶας καὶ συμπαθοῦς αἰρέσεως. Ὁ μέγας Λάμας του, ὁ ὑπέρτατός του κύριος, ἔδρευε ἐπὶ τινος κορυφῆς τοῦ ὄρους Οὐβέτου, ἣν κατακαλύπτουσι πολλὰ μοναστήρια. Πιστεύει δὲ ὁ Καλμοῦκος ὅτι ὁ θρησκευτικὸς οὗτος ἄρχων δὲν εἶνε θνητὸς τις, ἀλλὰ θεὸς ἐνσάρκωμένος, μεταβαίνων ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης ἀφ' ἑνὸς ἀνθρωπίνου σώματος εἰς ἕτερον.

Ἐπὶ τῶν περσιῶν συνόρων, πρὸς τὰ μέρη τῆς Ταυρίδος, ὁ ὀδοιπόρος περίεργος σταματᾷ πρὸ τῶν οἰκημάτων ἄλλου ποιμενικοῦ λαοῦ, τῶν Ἰεζίδων. Πόθεν κατάγεται ὁ λαὸς οὗτος εἶνε ἄδηλον ἔτι, ἂν καὶ πολλοὶ σοφοὶ μέχρι τοῦδε ἠσχολήθησαν περὶ τὸ ζήτημα τοῦτο. Ἡ θρησκεία τῶν Ἰεζίδων εἶνε μίγμα παράξενον εἰδωλολατρείας καὶ χριστιανικῶν παραδόσεων. Πιστεύουσιν εἰς ἕνα θεὸν σταυρωθέντα ἵνα στηρίξῃ τὴν διδασκαλίαν του καὶ ἀναληφθέντα εἰς τοὺς οὐρανοὺς ὡς ἀκτὶς φωτός. Ἄλλ' ἐπίσης λατρεύ-

ουσι τὸν διάβολον, τὸν ἐκπεπτωκότα ἄγγελον τὸ κάλλιστόν ποτε καὶ ἰσχυρότατον τῶν οὐρανίων πνευμάτων. Ἀφῆρέθη τὴν λαμπρότητά του καὶ ἐξέπεσε τῆς προτέρας δόξης διότι ἠπάτησε τὸν Ἀδὰμ. Ἀλλὰ διὰ τῆς μετανοίας θ' ἀποκατασταθῆ πάλιν εἰς αὐτὴν καὶ τότε θὰ ἐνθυμηθῆ ἐκείνους, οἵτινες προγεγραμμένον ὄντα τὸν ἐτίμησαν.

Ἐν Περσίᾳ ἔχομεν τοὺς Ἰλλυάντας, ὧν τὰ ἦθη φαίνεται ὅτι εἶνε τὰ αὐτὰ ὡς ἐπὶ τῶν χρόνων, ὅτε ὁ μέγας Ἀλέξανδρος εἰσήλαυνεν εἰς τὴν χώραν των. Ἀρχομένου τοῦ μηνὸς μαῖου καταβαίνουσιν ἀπὸ τῶν ὄρεων εἰς τὰ ἑαρινὰ λαγκάδια, περιτρέχοντες μετὰ τῶν ποιμνίων των ἀπάσας τὰς βοσκὰς, μνηὶ δὲ νοεμβρίῳ ἀναστρέφουσιν εἰς τ' ἀπόκρημα ὑψηλῶν καὶ διαχειμάζουσιν εἰς σπήλαια ἢ εἰς αὐτοσχεδίους καλύβας.

Πάντα τὰ φύλα ταῦτα, εἶνε εἰρηνικώτατα, ἀλλ' εἶνε καὶ ἄλλα ἅτινα δὲν δύνανται νὰ ὑποβάλλωσιν ἑαυτὰ εἰς τὰς τακτικὰς συνηθείας τοῦ ἀγροτικοῦ βίου, οὔτε νὰ ζῶσι μόνον καὶ μόνον ἐκ τοῦ προϊόντος τῶν ποιμνίων των. Ἄν ἀλλαχμὸς ἀκουσθῆ εἰς τὰς βοσκὰς των, ἐνθουσιάζουσιν, ἔξω δ' ἑαυτῶν τὰ φέρει ἡ ἐλπίς τῆς λείας. Τοιοῦτοι εἶνε οἱ Κουρδαί, οἱ Κιργίζοι καὶ οἱ Βακχίροι.

Οἱ Κουρδαί διατείνονται ὅτι κατάγονται κατ' εὐθείαν ἀπὸ τῶν Ἀρίων, τῶν ἐναερίων πνευμάτων, πράγματι ὅμως εἶνε ἀπόγονοι τῶν Καρδούχων ἐκείνων, τῶν τόσῳ ἰσχυρῶς ἀντιστάντων εἰς τὴν Μυρίων τὴν ἀποχώρησιν. Φανερὰ εἶνε ἡ τοιαύτη των καταγωγή. Ὁ Ξενοφῶν τοὺς εἰκονογράφησε περιγράφων τοὺς προγόνους των (Ἀνάβ. Γ', ε, 16.) Ἐνίοτε φαίνονται πολὺ ἐνασχολημένοι μετὰ τὰ ποίμνια των καὶ χαίροντες ἐπὶ τῇ λιτῇ των διαίτη, ἣτις συνίσταται εἰς αἶγιον γάλα, στέαρ προβάτινον καὶ μαῦρον ἄρτον. Ἄλλ' εἶνε τόσον συγκινήτικαί τοῦ πολέμου αἱ περιπέτειαι, ἡ κωμόπολις εἰς ἣν εἰς δύο ἡμέρας δύνανται νὰ φθάσωσι περιέχει τόσα κατὰ πράγματα, ἢ συνοδία, ἣτις διαβαίνει, φέρει μεθ' ἑαυτῆς τόσον πολυτίμα ἐμπορεύματα! Πῶς εἶνε δυνατὸν ν' ἀντισταθῶσιν εἰς τοιοῦτους πειρασμούς; Μὴ τοὺς ὀνομάσῃς ὅμως κλέπτας, θὰ ὀργισθῶσι ληστὰς, ἄρπαγας, μάλιστα διαφέρει τὸ πρᾶγμα. Αἱ τοιαῦται ὀνομασίαι ὑποδηλοῦσιν ἀγῶνας, τιμὴν, θάρρος.

Οἱ Κουρδαί κατέχουσι χώραν τινα οἰονεὶ οὐδετέραν μεταξὺ τῶν συνόρων τῆς Ῥωσσίας, τῆς Τουρκίας καὶ τῆς Περσίας. Μάτην ἢ Τουρκία καὶ ἡ Περσία προσπαθοῦσι νὰ τοὺς ὑποτάξωσι· μόνον ἡ Ῥωσσία ἐμποιεῖ εἰς αὐτοὺς φόβον, διότι αὕτη εἰσχωρεῖ μᾶλλον καὶ μᾶλλον εἰς τὰς κτήσεις των καὶ τοὺς τιμῶρεῖ διὰ τὰς ληστείας των.

Ἐκείθεν τῶν Οὐραλίων, ἡ Ῥωσσία διεδίδει πολιτισμὸν τινα μεταξὺ τῶν τραχέων Βακχίρων, εἰς δὲ τὰς στέππας τοῦ Βόλγα καὶ τοῦ Ταννάιδος ὑποτάσσει τοὺς ταραχώδεις Κιργίζους.

Οἱ Βακχίροι κατώρθωσαν νὰ οἰκοδομῶσιν εἰς τὰς βοσκὰς τῶν ξύλινα οἰκήματα.

Οἱ Κοῦρδαι καὶ οἱ Κιργίζοι μόνον σκηνὰς ἔχουσι.

Ἐξ ὄλων ὅμως τῶν σκηνῶν ἡ περιεργότερα εἶνε ἡ τοῦ Βεδουίνου.

Πτωχεῖαν ἅμα καὶ πολυτέλειαν, σκηνὰς ποιμενικὰς καὶ ἄγρια ἤθη, ἵπποτικὴν γενναϊότητα καὶ ποταπὰς ἐπιθυμίας, πάντα ταῦτα τὰ φύσει ἐναντία δύνασαι ν' ἀνεύρης εἰς τὸ κινήτων ἐκεῖνο οἰκῆμα, τὸ ὁποῖον βέβη (οἰκίαν) ὀνομάζουσιν οἱ Ἄραβες.

Εἶνε ἱκανῶς εὐρεῖα τοῦ Βεδουίνου ἡ σκηνή, σκεπασμένη μὲ δέρματα αἰγῶν καὶ διὰ λευκοῦ μαλλίνου παραπετάσματος καὶ διηρημένη εἰς δύο χωρίσματα, τὸ ἐν διὰ τοὺς ἄνδρας, τὸ ἄλλο διὰ τὰς γυναῖκας. Τὸ πρῶτον εἶνε συνήθως ἐστρωμένον μὲ τάπητα περσικὸν ἢ βαγδατικόν, τὸ δεύτερον εἶνε γυμνὸν καὶ δὲν βλέπει ἐκεῖ εἰμὴ μαγειρικὰ σκευή, σάκκους πλήρεις βουτύρου καὶ μαλλίνους ἄσκους διὰ τὸ ὕδωρ. Ἐκεῖ κἀθηται ἡ γυνὴ πάντοτε ἐργαζομένη· διορθώνει τὰ ἐνδύματα, ἀλέθει τὸν σῖτον, συνάζει τῆς αἰγὸς ἢ τῆς καμήλου τὸ γάλα καὶ παρασκευάζει τὸ γεῦμα, ἐξ οὗ ὁ σύζυγος, ὁ κύριός της, θὰ τῆς ἀφήσῃ τὰ ὑπόλοιπα.

Τὰ γεύματα ταῦτα εἶνε συνήθως ἀρχαϊκῆς ὄλως λιτότητος· ἄζυμος ἄρτος, θρασμένον γάλα, δίπυρα καὶ φοινικοβάλανοι. Τὰς ἐορτὰς ἢ ἐπὶ τῇ ὑποδοχῇ μουσαφίρη τινός, σφάζουσιν ἀρνίον ἢ ἐρίφιον καὶ παραθέτουσιν ἀφθονον καφέν. Τότε ἔρχεται καὶ ὁ διηγῆτής, ὁ ὁποῖος ἠξέουρει ἐκ παραδόσεως τὰ καλλίτερα παραμύθια, καὶ διηγεῖται περὶ τοῦ Σιμβὰδ τοῦ Θαλασσινοῦ ἢ τοῦ Καλίφου τῆς Βαγδάτης ἢ τοῦ Ἀλαδίου μὲ τὸν μαγικὸν του λύχον ἢ τοῦ Βουναβερδῆ, τοῦ μεγάλου σουλτάνου τῶν Φράγκων.

Ἐρχεται καὶ ὁ ψάλτης καὶ δι' ἐμφαντικῶν στίχων ἐξυμνεῖ τῶν πολεμιστῶν τὸ θάρρος, τὰ κατορθώματα τοῦ ἥρωος Ἀντάρ, τοῦ Ρολάνδου τῶν Ἀράβων, τῆς καλλονῆς τὰ θέληγτρα ἢ τῆς ἀγάπης τοῦς καὶ μούσ. Ποίησις ἰδανικὴ ἐν σκληρᾷ πραγματικότητι! Καὶ ἡ γυνὴ ἀκούουσα ὅπισθεν τοῦ παραπετάσματος τὰς ἐρωτικὰς στροφὰς τοῦ ψάλτου ἄδοντος πρὸς τὸν ἦχον τὸν ὀξὺν τῆς βεβάβας, νομίζει ὅτι ἔχει ἀκόμη τοὺς λευκοὺς ὀδόντας καὶ τοὺς μαζύρους ὀφθαλμοὺς τῆς ἰδανικῆς ἐρωμένης. Ἀλλὰ, γυνὴ ταλαίπωρε τῆς Ἀνατολῆς, τὰ καλὰ τοῦ εὐαγγελικοῦ νόμου δὲν ἔφθασαν ἀκόμη μέχρι σοῦ, ὁ χριστιανισμὸς δὲν σ' ἐλευθέρωσε, δὲν σ' ἐξηγύνησε. Εἶνε δούλη ἡ γυνὴ ἐκεῖνου, ὃν ἀποκαλεῖ σύζυγον, εἶνε δούλη καὶ τῶν ἰδιοτροπιῶν του. Τὴν ταπεινώνει διὰ τῆς ζηλοτυπίας του, τὴν ἀτιμάζει διὰ τῶν παθῶν του πολὺ πλέον ἢ διὰ τῆς ἀδιαφορίας του, καὶ ἂν θελήσῃ νὰ τὴν διαζευχθῇ, Ἐντ τα. λέκ, σὲ ἀποπέμπω, τῇ λέγει, καὶ ἄνευ ἄλλης διατυπώσεως τὴν στέλλει εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς της.

Ὁ Βεδουίνος ἀκούων τὰ πολεμικὰ ἄσματα νομίζει ὅτι πρέπει καὶ αὐτὸς νὰ ἀγωνισθῇ ἢ ἵνα ἐκδικήσῃ ὕβριν τινὰ προσγενομένην εἰς αὐτὸν ἢ ἵνα ληστεύσῃ. Ὁ ἀγὼν εἶνε ἐν ἐκ τῶν διηνεκῶν μελημάτων του, δυνατὸν εἰπεῖν, ἀνάγκη τοῦ βίου του. «Οἱ Ἄραβες, λέγει ὁ Βουκκάρδος, εἶνε ἠναγκασμένοι νὰ κλέπτωσιν ἢ νὰ ληστεύωσιν. Αἱ πλεῖσται οἰκογένειαι τῆς φυλῆς τῶν Ἀνέζων δὲν δύνανται νὰ ζήσωσιν ἐκ τῶν ποιμνίων τῶν ποτῶν δὲ ὁ Ἄραβ δὲν θὰ ἤθελε πεισθῇ νὰ πωλήσῃ μίαν κάμηλον ἵνα ἀγοράσῃ τροφίμα. Ἡ πείρα ἐδίδαξεν αὐτοὺς ὅτι, ἂν πολὺν χρόνον διατελέσωσιν ἐν εἰρήνῃ, ἐλιγοστεύει ὁ πλοῦτός των· ὁ πόλεμος λοιπὸν καὶ ἡ ληστεία εἶνε δι' αὐτοὺς πράγματα ἀναπόφευκτα.»

Ληστεύων δὲ ὁ Βεδουίνος νομίζει ὅτι οὐδὲν κακὸν πράττει. Μὴ γὰρ δὲν εἶνε ἀπόγονος τοῦ Ἰσμαήλ, πρωτοτόκου υἱοῦ τοῦ Ἀβραάμ, οὐτινος ὁ δευτερότοκος υἱὸς ἀδίκως ἀπεστέρησε τῶν δικαιομάτων τὸν ἀδελφόν του; Δὲν δύναται μὲν νὰ ἐπικρατήσῃ τὰ δικαιώματά του, ἀλλ' εἶνε κύριος τῆς ἐρήμου. Ἐκεῖ οἱ Τοῦρκοι πασσάδες δὲν δύνανται νὰ τὸν ἀναχαιτίσωσιν· ἐκεῖ, ἐπὶ τοῦ ὀρητικοῦ τοῦ ἵππου, μὲ τὸ μακρὸν του δόρυ, περιπλανᾶται ἀπογυμνῶν τὸν ὀδοιπὸρον, ληστεύων τὰς συνοδίας ἢ λαμβάνων λύτρα παρ' αὐτῶν, φορολογῶν τὰ πεφοβισμένα χωρία, ἀρπάζων τέλος ὅ,τι δύναται μετὰ γλυκειάς εὐχαριστήσεως εἶτε διὰ τοῦ δόλου εἶτε διὰ τῆς βίας, καὶ νομίζει ὅτι κατὰ πάσαν ἀρπαγὴν οὐδὲν ἄλλο πράττει ἢ ν' ἀνακτᾷ μέρος μικρὸν τῆς κληρονομίας του. Καὶ ἀφ' οὗ ταῦτα κατορθώσῃ, ἐπανερχεται εἰς τὴν σκηνὴν του, ἔνθα γίνεται ἄλλος ἄνθρωπος. Ὁ ἀκάματος ἵππεὺς κἀθηται ἐπὶ τάπητος καὶ διέρχεται μακρὰς ἡμέρας ἠμῆρας ωθηρὸς, ἀκίνητος, κοιμώμενος ἢ καπνίζων. Ὁ ἄσπλαγχνος κλέπτης λυπεῖται ἀκούων τὴν δυστυχίαν τοῦ ἄλλου, τείνει ἀρωγὸν τὴν χεῖρα εἰς τὸν ἀσθενῆ, ἔλεει τὸν πτωχὸν καὶ μετὰ χαρὰς μεγάλης ὑποδέχεται εἰς τὴν σκηνὴν του τὸν διαβάτην ζητοῦντα φιλοξενίαν.

Ἡ κατοικία του εἶνε στερεῶς ἐμπεπηγυῖα εἰς τὸ ἔδαφος ἵνα ἀντέχῃ εἰς τὴν ὀρμὴν τοῦ πνέοντος ἐν τῇ ἐρήμῳ σιμόν, εὐρύχωρος, ὥστε ἡσύχως νὰ δύνηται αὐτὸς ν' ἀναπαύηται κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς ἀργίας καὶ νὰ παρέχῃ καὶ θέσιν εἰς τοὺς ξένους του. Τοιαύτη εἶνε ἡ ὑπὸ ἥλιον ἀκτινοβολοῦντα καὶ φωτεινὸν οὐρανὸν σκηνὴ τοῦ Ἄραβος.

Εἰς τὰς περὶ τὸν πόλον χώρας, ἔνθα ὁ οὐρανὸς εἶνε τόσον σκοτεινὸς καὶ τόσον ὠχρὸς ὁ ἥλιος; οἱ ἄνθρωποι ἵνα προφυλαχθῶσιν ἀπὸ τῆς δριμύτητος τοῦ χειμῶνος ἐπενόησαν παράξενα οἰκήματα.

Οἱ Ἐσκιμῶοι τῆς ἀρκτικής Ἀμερικῆς κτίζουσι καλύβας ἐκ χιόνος. Οὔτε ξύλα μεταχειρίζονται, οὔτε κεράμους, οὔτε χῶμα· χιόνια μόνον ἐπισωρεύουσιν ἐπὶ γῆς, ἣν ἔχει καταξηράνει τὸ ψῦχος,

καὶ ἡ ἀρχιτεκτονικὴ αὐτὴ ἐργασία δὲν εἶνε δύσκολος. Δύο ἐργάται ἀρκοῦσιν ἵνα ἐντὸς ὀλίγων ὥρων κατασκευάσωσι καλύβην ἔχουσαν κατὰ τὴν στρογγύλην αὐτῆς βάσιν 15 μέτρων περιφέρειαν καὶ ὕψος 5 μέτρων. Ἐκεῖ δύνανται νὰ φωλεύσωσι πλείονες οἰκογένεια. Ὁ εἰς ἐκ τῶν δύο ἐργατῶν ἀποκόπτει μεγάλη τεμάχην χιόνος, ὁ ἄλλος διατάσσει αὐτὰ συμμετρικῶς. Ἐπὶ τῆς κορυφῆς δὲ τῆς καλύβης ἐπεμβάλλει ἐν τῇ πυκνῇ χιόνι πλάκα διαφανοῦς πάγου, ἥτις εἶνε ὁ φεγγίτης, δι' οὗ φωτίζεται τὸ ἐσωτερικὸν τῆς καλύβης. Οὐδὲν ἄλλο σχίσμα ἔχει αὕτη, οὐδεμίαν θύραν, ἐκτὸς μόνον στενοῦ ἀνοίγματος, εἰς ὃ ἀπολήγει εἰδός τι ὑπογείου διόδου ὠρυγμένης καὶ αὐτῆς ὑπὸ τὴν χιόνα ἔκειθεν μετὰ δυσκολίας εἰσχωροῦσιν εἰς τὴν καλύβην. Ἐντὸς δ' αὐτῆς, ἐπὶ βάσεως ἐκ χιόνος εὐρίσκεται μέγα ἀγγεῖον πλήρες ἰχθυελαίου, ἔνθα καίεται πάντοτε ἐλλύχιον ἐκ βρώων. Τὸ ἀγγεῖον τοῦτο εἶνε τὸ πολυτιμότερον τοῦ Ἑσκιμῶου σκευὸς κατὰ τὸν δριμῦν χειμῶνα καὶ μία ἐκ τῶν περιεργότερων αὐτοῦ ἐφευρέσεων. Τὸ ἀγγεῖον τοῦτο εἶνε ὁ λύχνος ὅστις τὸν φωτίζει, ἡ ἐστία, ἐν ἣ μαγειρεύει τὴν τροφὴν του, ἡ θερμάστρα, ἥτις ὑπὸ τὸν χιόνιον θόλον του θερμαίνει αὐτὸν καὶ τόσον πολὺ, ὥστε ἀναγκάζεται ἐνίοτε ν' ἀποβάλλῃ τινὰ ἐκ τῶν ἐνδυμάτων του.

Ἀδύνατον εἶνε νὰ ὑποφέρῃ ὁ ξένος τὴν βαρεῖαν ἐκεῖνην ἀτμοσφαιραν καὶ ἔτι μᾶλλον ἀδύνατον τὸν πυκνὸν καπνὸν τοῦ λύχνου εἰς τὸν στενὸν ἐκεῖνον περίβολον, ἔνθα οὐδὲν πνεῦμα ἀέρος δὲν εἰσχωρεῖ, τὰς ἀναθυμιάσεις τοῦ καιομένου ταγγοῦ ἐλαίου, τὴν δυσωδίην ἐκεῖνην μαγειρικὴν, τὴν τὸσον ῥυπαρότητα.

Ἐλεεινὰ ἐπίσης εἶνε καὶ αἱ οὐῤῥαι ἡ ὑπόγειοι κατοικίαι πολλῶν λαῶν διεσπαρμένον πρὸς τὸ βόρειον καὶ τὸ βορειανατολικὸν μέρος τῆς Ἀσίας, μάλιστα δὲ τῶν αὐτοχθόνων τῆς Ἀλεουτικῆς πολυνησίας, τῆς περιέργου ἐκεῖνης πολυνησίας, ἥτις ἐκτείνεται ἀφ' ἑνὸς μὲν πρὸς τὰς ἀκτὰς τῆς Καμσατκας ἐν Ἀσίᾳ, ἀφ' ἑτέρου δὲ πρὸς τὴν παραλίαν τῆς ἐν Ἀμερικῇ Ἀλάσκας. Ἄν ἴδῃς τὰ ποικίλα ἐκεῖνα τῶν νήσων συμπλέγματα, θὰ εἴπῃς ὅτι εἶνε σῦλοι γεφύρας πρωρισμένης νὰ συνάψῃ τὰς δύο ἡπείρους. Ἐκεῖ ὑψοῦνται ἄγονοι λόφοι καὶ ἠφαιστέια ἐπὶ κοιλάδων, τὰς ὁποίας οὐδεμίαν καλλιέργειαν δύναται νὰ καταστήσῃ εὐφόρου. Ἡ θάλασσα εἶνε ὁ μόνος πόρος τῶν Ἀλεουτιῶν καὶ οὔτε νὰ διατηρήσωσιν ἠξέουροι τὰ ἐξ αὐτῆς προϊόντα. Καὶ ὅταν μὲν ἀλιεύσωσιν ἀφθόνους ἰχθύς, τοὺς κατατρώγουσιν ἀμέσως ὠμούς ἢ τοὺς διασκορπίζουσι χωρὶς νὰ φυλάξωσι καὶ διὰ τὴν ἐπαύριον, ὅταν δ' ἡ ἄγρα ἀποβῇ κακὴ ἢ ὅταν δὲν ᾖνε δυνατόν νὰ ἀλιεύσωσιν, ἀναγκάζονται νὰ τρώωσι φύκην ἢ ρίζας ἀγρίας. Τὸ κλίμα τῶν εἰνε ὑπερβαλλόντως ψυχρὸν καὶ δὲν ἔχει ἡ χώρα τῶν οὐτε γεᾶνθρακας, οὔτε τύρφη, οὔτε δάση ἢ μόνην παρ' αὐτοῖς

καύσιμος ὕλη εἶνε ὀλίγοι θάμνοι καὶ ξηρὰ χόρτα. Ὑπὸ τοιαύτης στερήσεως πιεζόμενοι οἱ δυστυχεῖς ἐκεῖνοι ἀναγκάζονται νὰ ζητῶσιν εἰς τὰ βάθη τῆς γῆς τὴν θερμανσιν, ἣν ἀδυνατοῦσι νὰ εὐρωσιν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτῆς. Εἰς δέκα ἢ δώδεκα ποδῶν βάθος σκάπτουσι λάκκον, ὃν πλάτνουν καὶ μακρύνουσι κατὰ βούλησιν. Τὰ ξύλα, τὰ ὁποῖα ἀλλαχόθεν κυλινδουσα ἐκβράζει ἐπὶ τῆς ἀκτῆς ἢ θάλασσα, τὰ μεταχειρίζονται ἵνα στηρίξωσι τοὺς τοίχους τοῦ ὀρύγματός των, ἐξ αὐτῶν δὲ σχηματίζουσι καὶ κάγκελλα, δι' ὧν τὸ σκεπάζουσι. Ἐπ' αὐτῶν δὲ ἐπιστρώννουσι πόαν. Ποῦ καὶ ποῦ ὑπάρχει ἄνοιγμα, εἰς τὸ ὁποῖον προσαρμύζουσι δοκὸν ἔχουσαν ἄνωθεν ἕως κάτω ἐντομὰς ἢ σανίδα τρουπημένην. Ἡ δοκὸς ἢ ἡ σανὶς αὕτη εἶνε ἡ κλίμαξ, δι' ἧς κατέρχονται εἰς τὴν ὑποχθόνιον κατοικίαν των, ἔνθα κατοικοῦσιν ὀμοῦ εἴκοσι, τριάκοντα οἰκογένεια. Πᾶσαι δ' αὐταὶ ὀφείλουσιν ὑπὸ τὴν αὐτὴν στέγην τὴν αὐτὴν τύχην. Καὶ δὲν διαχωρίζει αὐτὰς μεταξὺ των ἄλλο διάφραγμα εἰμὴ μόνον ὀλίγοι πάσσαλοι.

Ἐκάστη οἰκογένεια ἔχει τὴν ἰδιαιτέραν ἐστίαν της, τουτέστι τὸν λίθινόν της λύχνον, ἔνθα καίεται ἐντὸς δυσώδους ἐλαίου ἐλλύχιον ἐκ ξηρῶν χόρτων. Αἱ γυναῖκες καὶ τὰ παιδιά ὑποκαθίζονται ῥαθύμως χαμαὶ τὸ πλεῖστον τῆς ἡμέρας. Οἱ ἄνδρες πολὺ χαίρουσιν ἂν δυνηθῶσι νὰ εὐρωσιν ὀλίγον καπνὸν, τὸν ὁποῖον ἀναμιγνύουσι μὲ στάκτην ἵνα τὸν διατηρήσωσι πλεῖστον χρόνον καὶ ἵνα τὸν καταστήσωσι βαρύτερον.

Δὲν εἶνε δυνατόν ἄνευ ἀλγεινῆς συγκινήσεως νὰ ἴδῃ τις τοὺς ταλαιπώρους ἐκεῖνους ἀγρίους ζῶντας ἐντὸς τάφου σκοτεινῶν.

Τὰ αὐτὰ ἀπαίσιμα οἰκήματα ἀνευρίσκει τις καὶ παρὰ τοῖς κατοικοῦσι τὴν Καμσατκαν καὶ παρὰ τοῖς Σαμογδαῖς καὶ παρὰ τοῖς Ὀστιάκοις. Ὁ κ. Λεσσέψ εἶδεν εἰς τὴν χώραν τῶν Κοριάκων μίαν τοιαύτην οὐῤῥαν τεσσαράκοντα ποδῶν βάθους.

Ἀφ' οὗ διέτρεξε τὰς ταλαιπώρους ἐκεῖνας χώρας τῆς βορείου Ἀσίας καὶ ἀφ' οὗ ἐστάθμευσεν εἰς τὰ ἐλεεινοτέρας καλύβας, μεθ' ὀπόσῃς χαρᾶς ἐφθασεν ὁ θαρραλέος περιηγητὴς εἰς τὴν ῥωσικὴν ἴσθρον! Δὲν εἶνε θεθαίως καὶ αὕτη εἰμὴ ἀγροῖκος οἰκοδομὴ ἄνευ οὐδενὸς σχεδίου οὐδεὶς ποτὲ τέκτων δὲν ἐθηκεν ἐν αὐτῇ ἕνα λίθον. Ὡς ὁ ξύλιος οἶκος (loghouse) τοῦ ἀμερικανικοῦ ἀποίκου (settler), ἡ ῥωσικὴ ἴσθρα εἶνε ὀλόκληρος ἐκ κορμῶν ἐλάτης, οὗς ἔταμεν ὁ πέλεκυς τοῦ μουζίκου, ὑπερτεθειμένων τετραγωνικῶς τοῦ ἐνὸς ἐπὶ τοῦ ἄλλου. Ἀλλὰ τοῦλάχιστον ὁμοιάζει πως αὕτη πρὸς οἶκον. Βλέπεις ἐκεῖ θερμάστραν, κλίνην, τράπεζαν, τὰ πρῶτα πεπολιτισμένου βίου τεκμήρια, καὶ ἀντὶ ταπεινοτάτων εἰδῶλων ἀνευρίσκεις τοῦ Χριστιανισμοῦ τὰ ἱερὰ σύμβολα. Εἰς τὸ βάθος τοῦ δωματίου, ἔνθα δι-

ἀγει ἡ οἰκογένεια τοῦ χωρικοῦ, ἀπέναντι τῆς θύρας τῆς εἰσόδου, παρήγορος κανδήλα φωτίζει τὰ εἰκονίσματα τοῦ Χριστοῦ, τῆς Παναγίας καὶ ἄλλου τινὸς ἁγίου, ὃν ἰδιαιτέρως σέβεται ἡ οἰκογένεια. Καὶ ὁ ξένος ἕνα ὑπερβάς τὸν οὐδὸν τῆς θύρας πρέπει νὰ κλινῆ εὐλαβῶς τὴν κεφαλὴν πρὸ τῶν ἁγίων εἰκόνων.

Τὸ θρησκευτικὸν τοῦτο συναίσθημα ὑπενθυμίζει εἰς ἐμὲ ἕτερόν τι, ὅπερ εἰς τὴν ἄλλην τῆς ὑδρογείου σφαίρας ἄκραν μ' ἐξέπληξε· εἰς τὴν μονήρην τοῦ γαοῦχου καλύβην, ἐν τῷ μέσῳ τῶν πεδίων τῆς Βρασιλίας. Ἐκεῖ ὁ ξένος εἰσέρχεται προφέρον ἀντὶ τῶν τετριμμένων εὐρωπαϊκῶν τύπων τῆς ἐθιμοταξίας τὰ εὐσεβῆ ταῦτα λόγια· *χαῖρε κεχαριτωμένη Μαρία!* καὶ κλίνει τὴν κεφαλὴν.

Εἰς τὰς εὐαγγελικὰς ταύτας λέξεις, εἰς τὸ σύμβολον τοῦτο τῆς χριστιανικῆς ἀδελφότητος, ὁ γαοῦχος ἀπαντᾷ ἄσπιδως σὺλληθθεῖσα (sin pecado concebida)· ἐγείρεται ἔπειτα καὶ τείνει φιλόφρονα τὴν χεῖρα εἰς τὸν ξένον.

Μετὰ τὴν μακρὰν ταύτην ἐκδρομὴν, ἀφ' οὗ εἶδον τόσας δυσμοίρους χώρας καὶ τόσα ἄγρια οἰκήματα, ἐπανῆλθον εἰς τὴν Γαλλίαν, τὴν εὐγενῆ καὶ γλυκεῖαν Γαλλίαν. Ἄς εὐλογῆ ἡ ἀγαπητὴ μας Πατρίς τῆς Θείας Προνοίας τὸ ὄνομα, ἣτις παρέσχεν αὐτῇ εἰς τε τοὺς ἀγροὺς καὶ εἰς τὴν πόλιν, ἐπὶ τῆς εὐφόρου ταύτης γῆς, εἰς τὸ εὐκράεστατον τοῦτο κλίμα, τὴν τιμίαν κοιτίδα, τοῦ ἐργάτου τὸ ἐργαστήριον, τῆς οἰκογενείας τὸ ἱερὸν, τὸν οἶκον, μέγαν ἢ μικρόν. Ἴσως δ' ὁ μικρὸς εἶνε καὶ ὁ ἄριστος.

Parva domus, magna quies.

XAVIER MARMIER.

ΠΕΡΙ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ ΕΝ ΔΑΝΙΑ.

Μετάφρασις Ν. Δ. Λεβίδου.

Ἐπειδὴ αἱ σκανδιναυικαὶ χώραι οὐδέποτε ὑπεδουλώθησαν ὑπὸ ξένων κατακτητῶν, οἱ λαοὶ αὐτῶν οὐδέποτε ἐπίσης ἐπεβαρύνθησαν ὑπὸ τοῦ τιμαριωτισμοῦ, ὅπως ἐν τῇ ἠπειρωτικῇ Εὐρώπῃ. Διετήρησαν λοιπὸν οἱ σκανδιναυικοὶ λαοὶ, εἰς οὓς ὑπάγεται καὶ ἡ Δανία, τὰς κοινοτικὰς καὶ ἐπαρχιακὰς αὐτῶν συνελύσεις, ἐν αἷς πᾶς ἐλεύθερος ἄνθρωπος εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ ἐκφέρῃ γνώμην καὶ νὰ ψηφοφορῇ περὶ τῶν γενικῶν συμφερόντων. Ἡ δὲ Ἀναμόρφωσις, ἥτοι τὸ δόγμα τῶν διαμαρτυρομένων, γενομένη ἀποδεκτὴ ὑφ' ὀλοκλήρου τοῦ λαοῦ, συνετέλεσεν εἰς τὴν διάδοσιν τῆς στοιχειώδους παιδείας διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῆς Ἁγίας Γραφῆς.

Ἡ Δανία ὑπάγεται εἰς τὰς ἐξαιρετικὰς ἐκείνας χώρας, ὧν οἱ βασιλεῖς δραστηρίως ἐνησχολήθησαν περὶ τὴν ἐκπαίδευσιν τοῦ λαοῦ. Εὐ-

θὺς μετὰ τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ δόγματος τῶν διαμαρτυρομένων, Χριστιανὸς ὁ Γ' διέταξε νὰ διδάσκηται τὸ νέον δόγμα ἐν τοῖς σχολείοις. Ἐν ἔτει 1647 Φριδερίκος ὁ Γ' ἐνομοθέτησε ποινὰς κατὰ τῶν γονέων, τῶν παραμελούντων νὰ ἀποστέλλωσι τὰ τέκνα αὐτῶν εἰς τὰ σχολεῖα. Ἐν δὲ 1650 διέταξε τὴν ἀνέγερσιν σχολείων ἐν πᾶσι τοῖς χωρίοις. Ἐν ἔτει 1683 πάλιν διάταγμα ἐπέβαλλεν εἰς τοὺς ἱερεῖς νὰ ἐπισκέπτονται τὰ σχολεῖα τοῦλάχιστον ἅπαξ κατ' ἑβδομάδα. Φριδερίκος ὁ Δ' ἴδρυσεν ἄνω τῶν 240 σχολείων, διατάξας μάλιστα νὰ στέλλωνται εἰς τὰ σχολεῖα οἱ ἐκ τῶν νεοσυλλέκτων στρατιωτῶν μὴ γνωρίζοντες τυχὸν τὴν ἀνάγνωσιν ἢ τὴν γραφὴν. Οἱ ἀπόλυτοι βασιλεῖς λοιπὸν τῆς Δανίας, ὡς καὶ ἐν Πρωσσίᾳ, ἠνόουν ὅτι ἦτο ὠφέλιμον νὰ ἔχωσιν ὑπηκόους ἀνεπτυγμένους. Ἐδημοσιεῦθησαν δὲ διατάγματα πολλὰ περὶ ἐκπαιδεύσεως, ἡ διδασκαλία ὅμως ὀργανίσθη κανονικῶς διὰ τοῦ νόμου τοῦ 1814 ἔτους. Ὁ νόμος οὗτος, συμπληρωθεὶς ὑπὸ διατάγματος περὶ διδασκαλείων, ἦτοι περὶ σχολείων πρὸς μόρφωσιν διδασκάλων, καὶ τροπολογηθεὶς κατὰ τι ὑπὸ νόμων νεωτέρων, εἶναι εἰσέτι ἡ βάσις τοῦ σημερινοῦ συστήματος, οὗτινος ἰδοὺ τὰ κυριώτερα χαρακτηριστικά.

Οἱ γονεῖς ὑποχρεοῦνται νὰ ἀποστέλλωσι τὰ τέκνα αὐτῶν εἰς τὸ σχολεῖον, ἢ νὰ ἐκπαιδεύωσιν αὐτὰ ἐπαρκῶς, ἐπὶ ποινῇ προστίμου 9 μέχρι 18 ἑκατοστῶν τοῦ φράγκου δι' ἐκάστην ἀπουσίαν. Ἐν περιπτώσει μὴ καταβολῆς τοῦ προστίμου, ἐπεβάλλετο ἡ ποινὴ τῆς φυλακίσεως.

Ἐπὶ 2,518 δήμεων περίπου, οἱ ἡμίσεις αὐτῶν ὑπεβλήθησαν εἰς τὸ πρόστιμον, ἀνελθὸν περίπου εἰς 50,000 φράγκων. Νέος ὅμως νόμος τοῦ 1866 ἔτους, καταργήσας τὸ πρόστιμον, καταδικάζει ἀμέσως εἰς φυλάκισιν. Ἄλλ' ἐγείρονται παράπονα κατὰ τῆς ἄκρας ταύτης αὐστηρότητος, ἥς ἀποτέλεσμα εἶναι ἡ μὴ κανονικὴ, ὅπως πρότερον, τιμωρία τῶν παραβάσεων.

Ἡ ὑποχρεωτικὴ φοίτησις εἰς τὸ σχολεῖον ἄρχεται ἀπὸ τοῦ 7^{ου} μέχρι τοῦ 15^{ου} ἔτους τῆς ἡλικίας, ὅτε ἄρχεται ἡ διδασκαλία διὰ τὴν ἀποδοχὴν τοῦ ἁγίου χρίσματος. Ἐπειδὴ δὲ κατὰ πᾶν ἔτος τὰ παιδιά ὑποβάλλονται εἰς ἐξετάσεις, ἐὰν ἡ ἐπιτροπὴ νομίζῃ ὅτι ἀρκούντως ἐδιδάχθησαν, λαμβάνουσι τὴν ἄδειαν νὰ ἀπέλθωσι τοῦ σχολείου.

Ἡ φροντίς καὶ αἱ δαπάναι τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως ἐπιβαρύνουσι τοὺς δῆμους. Ἐν τούτοις ἐν ἐκάστῳ τῶν 21 νομῶν τοῦ Κράτους ὑπάρχει κεφάλαιόν τι χρηματικὸν ὑπὲρ τῶν σχολείων, οὗτινος τὰ εἰσοδήματα πηγάζουσιν ἀπὸ τῶν συγκεφαλαιουμένων τόκων τοῦ κεφαλαίου, ἀπὸ ἐπιχορηγήσεως τοῦ Κράτους ἐκ 282,000 φράγκων καὶ ἀπὸ φόρου ἐκ 30 ἑκατοστῶν τοῦ φράγκων ἐπὶ ἐκάστου τόνου τῶν σιτηρῶν. Αἱ πρόσσοδοι δὲ πάντων τούτων τῶν ὑπὲρ τῶν σχολείων